

«فرهیختگان» به مناسبت روز جهانی دریانوردی گزارش می دهد

دریایی از پژوهش بر زمین مانده در دانشگاه های کشور

مرتبط با آن می تواند زندگی ساحل نشینان را با خطر روبه رو کرده و در درازمدت برای کشور آسیب های جبران ناپذیری را در پی داشته باشد. مشکلات زیست محیطی، رفع آلودگی های آبی، شرایط حمل و نقل دریایی، حفظ تنوع حیات وحش دریا و... را می توان جزء موضوعات مهم این روزهای کشور دانست. موضوعاتی که حل آنها نیازمند ورود جامعه دانشگاهی است. اما موضوع قابل توجه درباره مراکز آکادمیک مرتبط با دریا این است که تعداد این مراکز به چند دانشگاه و دانشکده محدود شده است. به طوری که دانشگاه های امیرکبیر، تربیت مدرس، صنعتی شریف و دانشگاه تهران به عنوان مطرح ترین دانشگاه های کشور تنها در

زهرار مضانی – فاطمه طاری بخش
گروه دانشگاه

وجود ۵ هزار کیلومتر نوار ساحلی در ایران نشان دهنده ظرفیت زیاد کشور در حوزه دریاست. قرارگیری ایران در کنار آب های خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر، باعث شده تا کشورمان موقعیت منحصر به فردی را در حوزه دریا داشته باشد. هر اندازه که این آب های نیلگون می توانند راه های ارتباطی کشور را گسترده تر کرده و از لحاظ اقتصادی هم برای کشور آورده داشته باشند، به همان میزان هم کم توجهی به حیات دریا و بی اعتنائی به چالش های

انتشار بیش از ۱۰ هزار پایان نامه مرتبط با ۳ کلیدواژه مرتبط با دریا

تعداد مقالات منتشرشده با موضوع دریانوردی نیز در سال ۹۷ به ۱۰۶ مقاله رسیده است. این میزان در سال گذشته به ۷۹ و تا نیمه اول امسال نیز به ۱۳ مقاله رسیده است. در حوزه علوم دریایی هم در سال ۹۸ تنها ۴۰ مقاله منتشر شده است. این میزان در سال ۹۹ به ۳۹ مقاله و یک سال گذشته نیز به ۲۹ مقاله رسیده بود. جالب اینجاست که این رقم در سال جاری تا امروز تنها ۲ مقاله بوده است.

۴ پرکارترین دانشگاه های کشور در حوزه دریا

دانشکده های منابع طبیعی دانشگاه تربیت مدرس، پردیس دانشکده علوم مهندسی دانشگاه تهران، دانشگاه فردوسی به ترتیب جزو پرکارترین مراکز در حوزه انتشار مقاله با موضوع دریا بوده اند. دانشکده مهندسی دریا و دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار در رتبه اول و دوم در تعداد انتشار مقاله مرتبط با دریانوردی قرار دارند. همچنین دانشگاه چابهار، خرمشهر و تربیت مدرس هم براساس اطلاعات سایت گنج در میان دانشگاه های دولتی بیشترین مقالات منتشرشده در حوزه علوم دریایی را داشته اند.

سایت گنج را باید یکی از منابعی به شمار آورد که تا حدودی می توان در آن کارنامه فعالیت های پژوهشی مراکز آکادمیک را در حوزه های مختلف مشاهده کرد. هر چند که هنوز دانشگاه ها ملزم به ارائه دستاوردهای پژوهشی شان در این سایت نشده اند، اما این سایت تا حدی نشان دهنده فعالیت های صورت گرفته از سوی جامعه آکادمیک است. با جست وجوی واژه «دریا» در این سایت به ۸ هزار و ۹۳۰ مقاله منتشرشده در این زمینه می رسیم. واژه «دریانوردی» را هم می توان موضوع دیگر مرتبط با دریا دانست، حوزه ای که سایت گنج در ارتباط با آن، آمار ۷۸۴ مقاله منتشرشده را نشان می دهد. همچنین کلیدواژه «علوم دریایی» هم یکی از حوزه هایی است که تا امروز تنها ۲۹۷ مقاله و رساله درباره اش به چاپ رسیده است.

براساس اطلاعات منتشرشده از سوی سایت گنج در حوزه دریا، در سال ۹۷، هزار و ۱۸ مقاله منتشر شده که این میزان یک سال بعد به ۸۹۴ مقاله کاهش یافت. سال گذشته نیز تنها ۸۴۶ مقاله و برای سال جاری نیز تا امروز تنها ۱۱۵ مقاله مرتبط با دریا از سوی مراکز آکادمیک دولتی منتشر شده است.

محمد ذاکری، معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون

دریایی خرمشهر با بیان اینکه ما در حوزه دریا یکی از دانشگاه های نسل های سوم و چهارم کشور به شمار می رویم، گفت: «این دانشگاه دارای یک وظیفه مشخص در حوزه دریا و اکوسیستم های آب شیرین است؛ در این رابطه نیز توانایی مان به دو حوزه آموزش و پژوهش متمرکز شده و البته هم فکری و افزایش توانایی منطقه را نیز دنبال می کنیم. موضوع اصلی بحث تربیت نیروی متخصص در رشته های مختلف مرتبط با دریا است که در هر ۳ مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری پذیرش دانشجو داریم و می توان عنوان کرد؛ بسیاری از اعضای هیات علمی دانشکده های دریایی مرتبط با این حوزه فارغ التحصیلان این دانشگاه هستند.»

اوبا تاکید بر اینکه متأسفانه مشکلات زیادی برای انجام فعالیت های مطالعاتی درباره موضوعات دریایی داریم، اظهار کرد: «تا قبل از تاکیدات رهبری درباره اهمیت دریا، در عمل توجهی به حوزه دریا در کشور وجود نداشت، اما با نظر مثبت ایشان، با طالع دیدگاه ارگان های مرتبط با دریا تغییر کرد و امروز کشور در مسیر پیشرفت در حوزه دریا قرار گرفته است. در این میان دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر در حوز مشارکت در طرح های پژوهشی مرتبط با دریا، در حوزه تولید علم در مجلات معتبر خارجی و داخلی، راه اندازی مراکز رشد و ایجاد شرکت های دانش بنیان و همچنین در حوزه حمایت از طرح های

از فعالیت های پژوهشی دانشگاه ها در ارتباط با دریا که بگذریم، باید گفت تربیت نیرو آن هم با استفاده از متد علمی روز دنیا هم یکی از کارویژه های اصلی دانشگاه ها به شمار می رود. سید جعفر سجادی پارسا، عضو هیات علمی دانشکده مهندسی دریا دانشگاه دریانوردی چابهار و معاون آموزشی سابق این دانشگاه درباره به روز بودن سرفصل های رشته های دریانوردی گفت: «سیاست وزارت علوم این است که هر چند سال یک بار این رشته ها بازنگری و به روز شوند، از این رو قاعدتاً باید تمامی این رشته ها سرفصل های به روزی داشته باشند، با توجه به رشته مهندسی دریانوردی که سال هاست آن را تدریس می کنم، باید بگویم که این رشته بین المللی است و تحت نظر سازمان بین المللی دریانوردی IMO و کنوانسیون بین المللی CW تدریس می شود.»

او ادامه داد: «این کنوانسیون هر چند سال یک بار در سازمان بین المللی دریانوردی که زیر نظر سازمان بین الملل است به روز می شود. در تمام دنیا سرفصل های این درس یکسان است و تفاوتی ندارد در کجا درس بخوانید. بعد از آن نیز دانشجو چه لیسانس بگیرد یا چه دوره بگذراند، در آزمون گواهینامه بین المللی شایستگی شرکت می کند و بعد می تواند در کشتی مشغول به کار شوند. در این رشته کاملاً به روز هستیم و مدام این به روزرسانی به صورت بین المللی انجام می شود.»

پارسا به نقش دانشگاه ها در رفع چالش های دریایی اشاره و تصریح

کرد: «این سوال در تمام رشته ها یکسان پاسخ داده می شود. متأسفانه از آنجایی که در ایران بین دانشگاه و صنعت فاصله زیادی وجود دارد، رفع چالش ها نیز با مشکل روبه رو می شود. این فاصله به حدی است که دانشگاه نمی تواند چالش های موجود در صنعت را حل کند. چون از این چالش ها با خبر نیستند و صنعت راه خودش را می رود و دانشگاه هم در راه خودش است. به هیچ وجه با هم ارتباطی که باید را ندارند. در مقاطع مختلف، وزارت علوم نیز سعی کرد ارتباط صنعت و دانشگاه را به طریقی جوش دهد اما متعقدتاً امروز در این حوزه موفق نبوده ایم.»

۴ نه در پژوهش با صنعت مرتبطیم و نه نتایج پایان نامه ها به صنایع می رسد

عضو هیات علمی دانشگاه دریانوردی چابهار با بیان اینکه ارتباط بین دانشگاه و صنعت هرگز به درستی شکل نگرفته و هیچ گاه این دو مرکز به هم نزدیک نشده اند، افزود: «امیدواریم روزی برسد که مانند کشورها و دانشگاه های پیشرفته در تمام دنیا دانشگاه های ما نیز همگام با صنعت باشند و در ایجاد رشته و در بحث سرفصل های درسی و در پژوهش بتوانند با صنعت ارتباط برقرار کند و طبق نیازهای آن این موارد را بازنویسی کنند. ما حتی در پژوهش هم با صنعت ارتباط نداریم و دانشگاه ها رشته ها به مقاطع تکمیلی، دکتری دارند اما پایان نامه و موضوعات آن را دانشگاه مشخص و خودش نیز انجام می دهد و در عمل به مشکلات صنعت توجهی ندارند. حتی نتایج این پایان نامه ها به دست صنعت نمی رسد. البته فقط دانشگاه ها نیستند و صنعت نیز برای حل مشکلات اصلاً به

معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر:

پیش از تاکیدات رهبری عملاً توجهی به حوزه دریا وجود نداشت

پژوهشی داخلی و کارآفرینی اقدامات مثبتی را انجام داده است.» معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر تصریح کرد: «خوشبختانه امروز یک مرکز رشد در این دانشگاه ایجاد شده است. همچنین ۳ شرکت دانش بنیان مستقر نیز داریم که هر کدام فعالیت های خاص به خودشان را دنبال می کنند. البته شرکت های دیگری هم در حال راه اندازی هستند که نقش مهمی در رفع مشکلات موجود دارند.»

ذاکری به مشکلات محیط زیستی دریا در کشور اشاره و تصریح کرد: «ما در دانشکده علوم دریایی و منابع طبیعی دو گرایش را مختص محیط زیست و آلودگی دریایی داریم و هر کدام از این دانشکده ها به صورت تخصصی کار را پیش می برند. خوشبختانه در مقطع تحصیلات تکمیلی این دو دانشکده، مطالعات مهمی در ارتباط با این چالش دنبال می شود که ماحصل آنها نیز در مجلات معتبر داخلی و خارجی منتشر شده است. همچنین طرح های پژوهشی مشترکی را با اداره بندر، سازمان اداره محیط زیست، معاونت دریایی محیط زیست، اداره شیلات و... در دست انجام داریم. در گذشته نیز طرح هایی را در ارتباط با صنعت داشتیم که هدف آنها رفع آلودگی های مختلف دریایی از جمله فلزات سنگین، ترکیبات هیدروکربنی و آلودگی های ناشی از گردشگری بوده است.»

او با بیان اینکه ما بررسی هایی را برای عواقب آلودگی های دریایی روی حیات دریای خلیج فارس، عمان و تالاب شادگان هم داشته ایم، افزود: «با ROPME (سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریایی) طرح پژوهشی را از طریق معاونت دریایی سازمان محیط زیست انجام دادیم؛ همچنین با دانشگاه بصره نیز طی ۲ و ۳ سال اخیر برای تبادل دانشجو، هیات علمی و استفاده از امکانات و هم افزایی پژوهشی همکاری داشتیم که همچنان نیز ادامه دارد.»

۴ نمی توان مشکلات صنایع مرتبط با دریا را در قالب انتشار مقاله برطرف کرد

معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر تصریح کرد: «در دانشکده اقتصاد و مدیریت دریا نیز گروه حمل و نقل را داریم که دانشجویان تحصیلات تکمیلی آنها روی موضوعات حمل و نقل در خلیج فارس، دریای عمان، کشتیرانی، قوانین بین المللی و آب های آزاد متمرکز شده و سالانه پایان نامه هایی در این زمینه منتشر می شود. اکثر پایان نامه هایی که به چاپ می رسند نیز براساس نیازهایی است که با از سوی صنایع مرتبط به دانشگاه اعلام شده و عضو هیات علمی آن را مشخص می کند. خوشبختانه بخش قابل توجهی از پایان نامه ها نیز از سوی صنعت منطقه مورد حمایت قرار می گیرد،

دانشگاه مراجعه نمی کند. در واقع این رابطه از سمت دو طرف به درستی شکل نگرفته است. حتی بسیاری از صنایع خودشان مرکز پژوهش ها دارند و تحقیق می کنند. با دانشگاه نیز ارتباطی ندارند که امیدواریم این موضوع حل شود و این ارتباط نیز ایجاد شود.»

۴ اقبال دانشجویان به میزان اشتغال فارغ التحصیلان بستگی دارد

پارسا درخصوص اقبال دانشجویان به رشته های دریایی گفت: «دانشجو در ایران تحقیق می کند و به دنبال رشته هایی می رود که بعد از فارغ التحصیلی بتواند به راحتی اشتغال داشته باشد و کار پیدا کند. به چه دلیل رشته های تجربی طرفدار دارد و حتی در سال گذشته مجموع داوطلبان علوم انسانی و ریاضی با داوطلبان تجربی یکسان بود؟ دلایلش این است که در رشته تجربی مشاغل بسیاری وجود دارد. دانشجویان نیز به همین دلیل طرفدار این رشته ها هستند.»

او در همین زمینه خاطرنشان کرد: «در حوزه دریا تنها در رشته هایی که دانشجو بعد از فارغ التحصیلی به راحتی می تواند شغل پیدا کند، شاهد اقبال دانشجویان به تحصیل هستیم. یعنی رشته هایی مانند مهندسی دریانوردی و مهندسی کشتی از اقبال خوبی برخوردار است؛ اما در رشته هایی که بعد از فارغ التحصیلی عمدتاً شغلی برای آن ها وجود ندارد با اقبال کمتری مواجه می شویم. در نتیجه رشته ها به این صورت تقسیم بندی شده اند که با توجه به وضعیت اشتغال بعد از فارغ التحصیلی، دانشجویان ترجیح می دهند در آن تحصیل کرده یا قید تحصیل در آن را برند.»

با این حال انتظار بیشتری در این زمینه وجود دارد.»

ذاکری اظهار کرد: «مطرح ها و پایان نامه ها براساس نیاز صنایع تدوین و پیگیری می شود، البته یکی از مشکلات ما در حوزه ارتباط صنعت با دانشگاه این است که تصور می شود، لزوما مطالعات چالشی صنعت باید به چالش مقاله چاپ ختم شود، در حالی که این تفکر اشتباهی است. به دلیل اینکه صنعت ما با علم روز دنیا فاصله قابل توجهی دارد و از این رو نمی توان حل مشکلات آن را در قالب یک مقاله علمی بین المللی ارائه کرد. با این حال ما تلاش می کنیم تا در هر دو مسیر یعنی هم چاپ مقاله و هم حل مشکلات صنعت حرکت کنیم.»

۴ هزینه مطالعات پژوهشی دریا زیاد است؛ نیازمند حمایت سازمان ها هستیم

او تصریح کرد: «ما در بسیاری از رشته های مرتبط با دریا کشور صاحب نظری هستیم؛ چرا که کشور ما در کنار دریا قرار دارد و فرهنگ زندگی دریا را می دانیم و همین باعث شده تا نسبت به کشورهایی که به دور از دریا هستند، نقش آفرینی بیشتری داشته باشیم. امروز ایران رتبه بالایی را در حوزه تولید علم مرتبط با دریا در منطقه خاورمیانه دارد. با وجود اینکه از نظر تولید علم در حوزه دریا دچار مشکل نیستیم، اما کار روی دریا و مطالعه روی اکوسیستم آبی، نیاز به حمایت سازمان ها در حوزه های مختلف دارد؛ چرا که دسترسی به دریا سخت بوده و هزینه این مطالعات هم زیاد است. همچنین ارگان های مختلف مرتبط با دریا را هم داریم که باعث می شود تا هماهنگی میان آنها کار سخت تری باشد.»

کارنامه نهایی کنکور سراسری ۱۴۰۱ منتشر شد

نتایج نهایی کنکور سراسری ۱۴۰۱ روز ۲۸ شهریورماه در سایت سازمان سنجش آموزش کشور اعلام شد و مقرر شد کارنامه تمامی داوطلبان در هفته اول مهرماه منتشر شود. برای پذیرفته شدگان و همچنین آن دسته از متقاضیانی که فرم انتخاب رشته اینترنتی خود را تکمیل کرده اند ولی پذیرفته نشده اند، کارنامه علمی حاوی رتبه متقاضی در هریک از کدرشته های انتخابی در بین متقاضیان کدرشته مزبور در سهمیه مربوط با توجه به نمره کل وی در همان کدرشته و همچنین رتبه آخرین نفر پذیرفته شده در کدرشته های انتخابی و اطلاعات مفید دیگر ۶ مهرماه ۱۴۰۱ در سایت سازمان سنجش قرار داده شد.

از تعداد یک میلیون و ۳۰۸ هزار داوطلب حاضر در آزمون تعداد یک میلیون و ۱۵۷ هزار نفر معادل ۸۹ درصد در دوره ها و رشته های با آزمون، مجاز به انتخاب رشته شدند که درنهایت حدود ۵۸۹ هزار و ۶۰۰ نفر انتخاب رشته کردند که درنهایت ۴۷۹ هزار نفر قبول شدند.

خواستار برخورد قاطع با اخلاخل گران نظم و امنیت هستیم

بیش از ۶۰۰۰ استاد دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی کشور در واکنش به حوادث اخیر بیانیه ای صادر کردند که در بخشی از آن آمده است: «دشمنان ما می دانند که دستاوردهای علمی دانشگاه های کشور که با تلاش مجاهدانه دانشمندان و اساتید انقلابی و متدین در عرصه های مختلف فضایی، نظامی، مهندسی، پزشکی، نانو و علوم پایه در شرایط سخت تحریم های ظالمانه استکبار حاصل شده است آینده ای بسیار درخشان را در زمانی کوتاه برای کشور عزیزمان رقم خواهد زد. استکبار جهانی و دولت کودک کش غاصب فلسطین و سران گروهک های معاند و ضد انقلاب ایرانی می دانند که وجود آرامش و امنیت در این شرایط یعنی جلب توجه افکار عمومی جهان به حضور بیش از ۲۱ میلیون مسلمان و عاشق اهل بیت آل الله (ص) از بیش از ۷۰ کشور جهان در راهیمایی اربعین که نمادی از اقتدار، ایمان و اتحاد امت اسلامی به خصوص دو ملت بزرگ ایران و عراق است آن هم در شرایطی که دولت های منطقه با همدستی رژیم صهیونیستی برنامه مفصلی برای جلوگیری از این مراسم با شکوه و ممانعت از انعکاس آن تدارک دیده بودند.»